

۱۰۰

سوم دبستان

درس / نگه / ریاضی / علوم / فارسی / هوش

زیر نظر دکتر شاکری

نکته هرگاه علامت عدد ثابت «+» باشد، با کم کردن آن عدد از عدد خروجی، عدد ورودی به دست می آید.

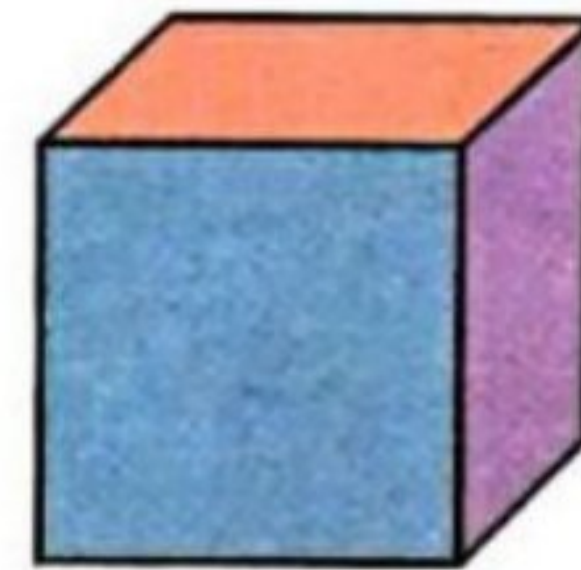
۱۰	→ +۵	۱۵
۴	← -۵	۹
۱۸		۲۳

مثال

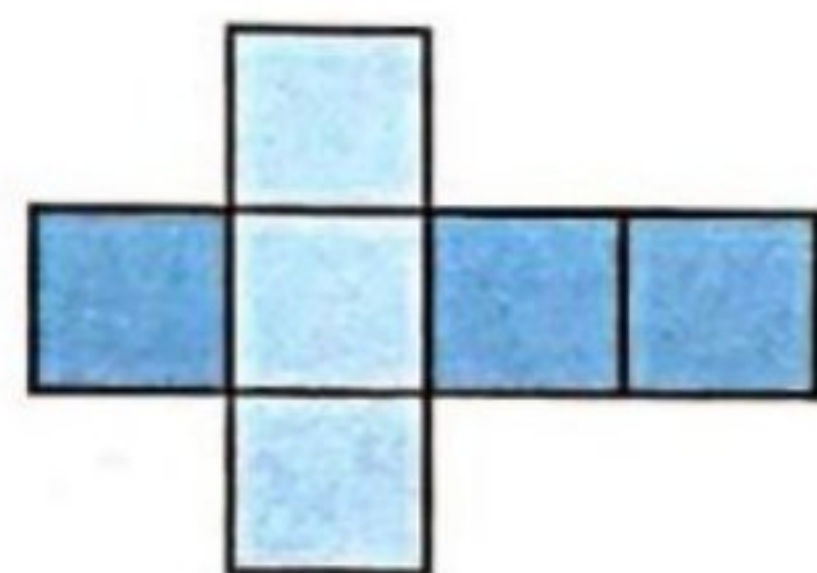
نکته به شکل های روبه رو مکعب گفته می شود. یک مکعب ۶ طرف دارد.

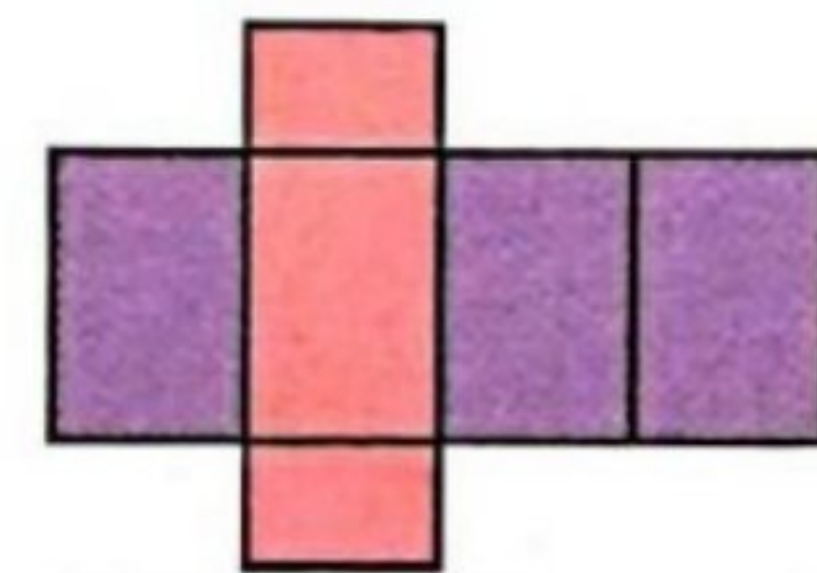
مکعب مستطیل

مکعب مربع

گسترده مکعب مربع

گسترده مکعب مستطیل

۴ - ساعت در بعد از ظهر

یک شبانه روز ۲۴ ساعت است. بعد از ساعت ۱۲ ظهر ساعت ها را ساعت بعد از ظهر می خوانیم مثلاً ۱ بعد از ظهر، ۲ بعد از ظهر، ۳ بعد از ظهر.

برای خواندن رسمی ساعت ها در بعد از ظهر، ساعت مورد نظر را با عدد ۱۲ جمع می کنیم.

$$۱۲ + ۴ = ۱۶ \Rightarrow ۴ \text{ بعد از ظهر}$$

$$۱۲ + ۹ = ۲۱ \Rightarrow ۹ \text{ بعد از ظهر}$$

مثال

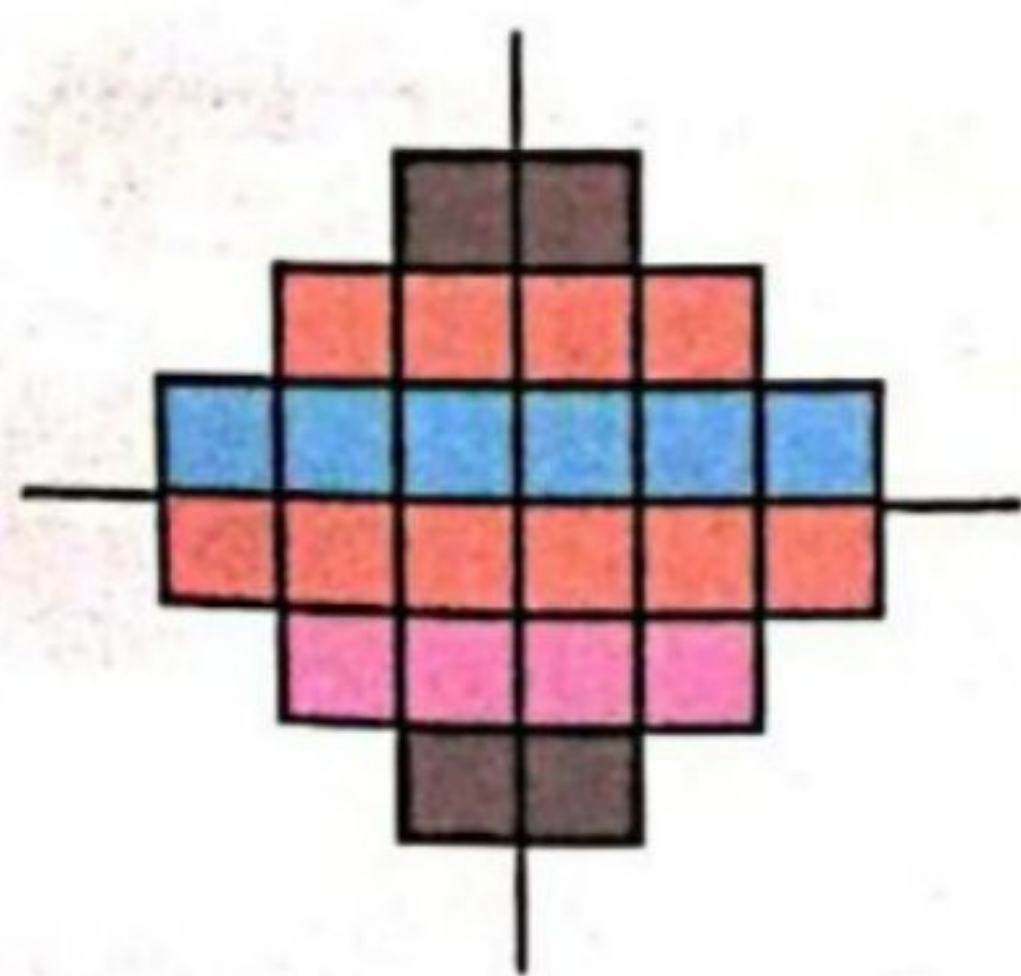
مثال

اخبار در ساعت ۲:۳۰ از تلویزیون پخش می شود یعنی ساعت ۸:۳۰ بعد از ظهر. $۲:۳۰ - ۱۲ = ۸:۳۰$

۵ - الگوهای متقارن

در صورتی که یک شکل متقارن که خط تقارن دارد را از روی خط تقارن تا کنید، دو نیمه ی آن مثل هم هستند و به طور کامل یکدیگر را می پوشانند.

به تصویر زیر توجه کنید:

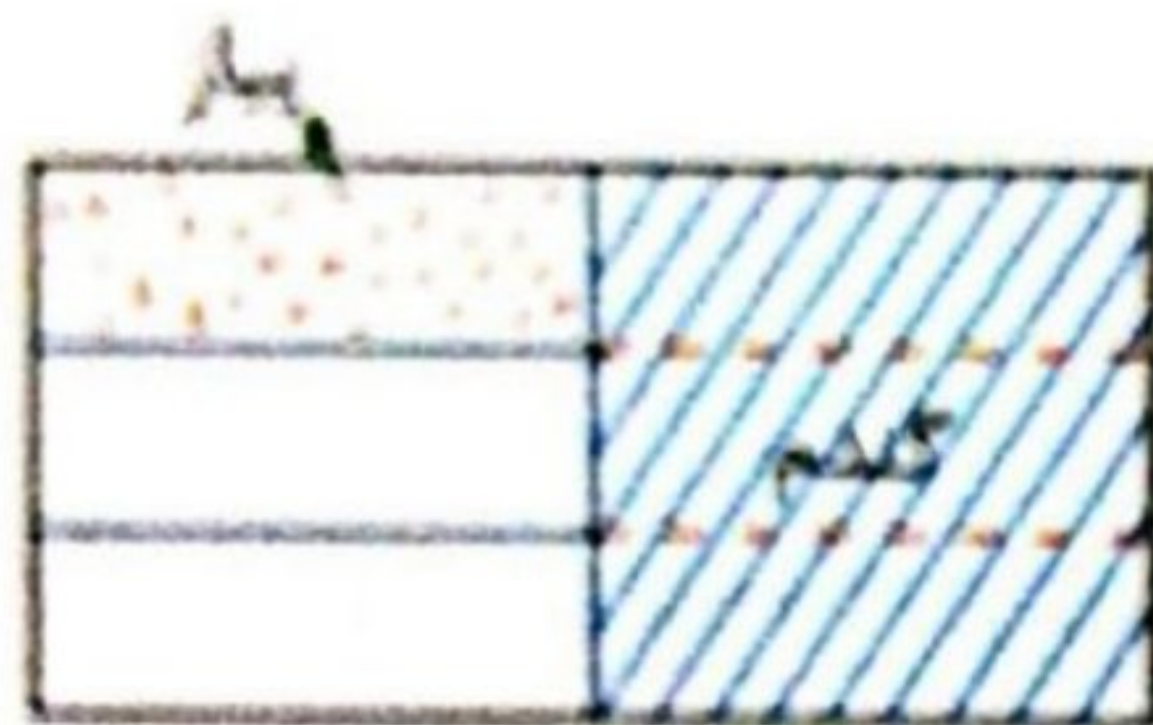
برای شمارش مربع ها می توان، مربع های کوچک یک طرف را شمرد و با توجه به خط تقارن دو قسمتی یا چهار قسمتی تعداد کل مربع ها را به دست آورد.

۷۱ - حل مسئله: رسم شکل

ابتدا کل مسئله را به دقت بخوانید و برای هر نکته‌ای که در مسئله گفته شده یک شکل رسم کنید. در این صورت مسئله راحت‌تر حل خواهد شد.

شکل‌هایی که رسم می‌کنید باید با اطلاعات مسئله ارتباط داشته باشد. برای رسم شکل لازم نیست از شکل‌های واقعی دقیق استفاده کنید.

مثال: احمد آقا نصف زمین کشاورزی خود را گندم کاشت و ثلث باقی‌مانده

را پیاز کاشت. او چه کسری از زمین خود را پیاز کاشته است.

او $\frac{1}{6}$ از زمین خود را پیاز کاشته است. در این مسئله باید تمام قسمت‌های شکل مساوی باشند. با نقطه‌چین شکل را به قسمت‌های مساوی تبدیل می‌کنیم.

۷۲ - کسر

هرگاه شکلی را به قسمت‌های برابر تقسیم کنیم و تعدادی از آن‌ها را رنگ کرده یا جدا کنیم. کسری از آن شکل را انتخاب کرده‌ایم.

مثال: $\frac{1}{4}$ شکل مقابل رنگ شده است.

در ریاضی یک قسمت از چهار قسمت مساوی را با $\frac{1}{4}$ نشان می‌دهند و به آن «کسر» می‌گویند.

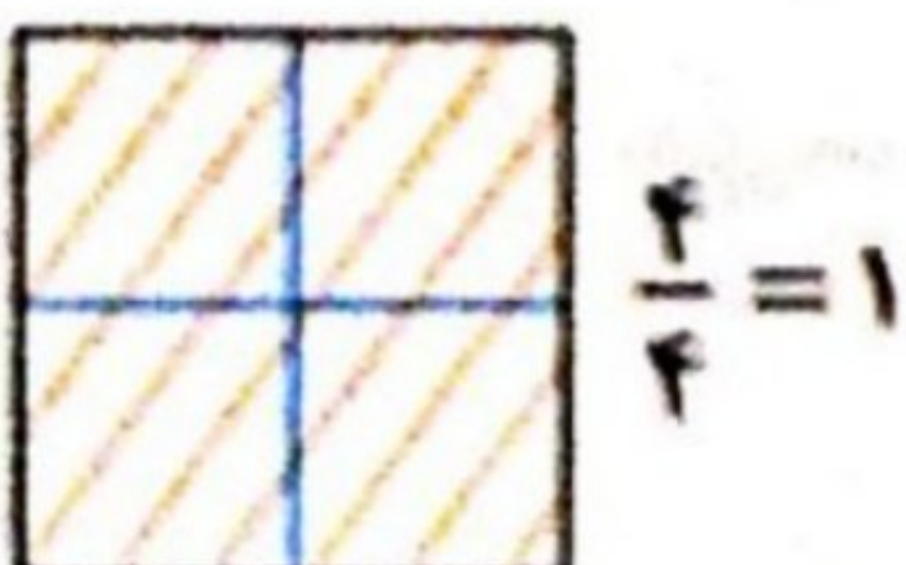
صورت کسر $\frac{1}{4}$ خط کسری
مخرج کسر ۴

زمانی می‌توان برای شکلی کسر نوشت که حتماً به قسمت‌های مساوی تقسیم شده باشد. در غیر این صورت نمی‌توان کسر نوشت مگر این که با اضافه کردن خط بتوان آن‌ها را مساوی کرد و بعد برایش کسر نوشت.

مثال:

هر کسری که صورت و مخرج آن مساوی باشد، یک واحد کامل و برابر با ۱ است.

$$\frac{100}{100} = 1$$

مثال:

۱۰۸ - خاصیت‌های ضرب

$$3 \times 1 = 3$$

* حاصل ضرب هر عدد در یک، برابر خود آن عدد است.

$$1 \times 3 = 3$$

* حاصل ضرب یک در هر عدد، برابر خود آن عدد است.

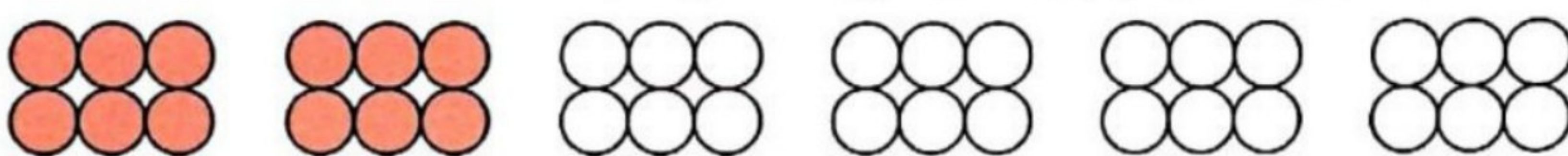
$$9 \times 0 = 0$$

* حاصل ضرب هر عدد در صفر، برابر صفر است.

اگر جای دو عدد را که در هم ضرب می‌شوند عوض کنید حاصل ضرب تغییر نمی‌کند یعنی عمل ضرب خاصیت جابه‌جایی دارد.

$$4 \times 3 = 3 \times 4$$

با توجه به شکل برای پیدا کردن تعداد کل دایره‌ها می‌توان به دو صورت عمل کرد:

$$1) \quad (2 \times 6) + (4 \times 6) = 36$$

$$2) \quad 6 \times 6 = 36$$

برخی از تساوی‌های ضرب را می‌توان به بخش‌هایی که از نظر به خاطر سپردن ساده‌تر هستند تقسیم کرد.

$$5 \times 7 = 35 \Rightarrow (5 \times 4) + (5 \times 3) = 35$$

در محاسبات ابتدا حاصل ضرب داخل پرانتز را حساب می‌کنیم. سپس بقیه‌ی عمل‌ها را انجام می‌دهیم. عملیات ضرب مقدم بر جمع و تفریق می‌باشد.

جدول ضرب‌ها را کامل حفظ کنید.

۱۰۹ - تقسیم

گاهی برای دسته‌بندی اشیاء یا تقسیم آن‌ها بین چند نفر از عبارت تقسیم با نماد « $\div$ » استفاده می‌کنیم. تقسیم برعکس ضرب عمل می‌کند. بنابراین برای به‌دست آوردن حاصل تقسیم می‌توانیم از ضرب استفاده کنیم.

مثال زهرا ۱۵ پیراهن دارد. او می‌خواهد پیراهن‌ها را به طور مساوی در ۳ آویز، آویزان کند. در هر آویز چند پیراهن قرار می‌گیرد؟

$$15 \div 3 = 5$$

$$3 \times \text{■} = 15 \Rightarrow \text{■} = 5$$

در تقسیم گاهی هدف ما به‌دست آوردن تعداد دسته‌ها می‌باشد.

۳۰۷ - ارزش غذایی کدام غذای زیر بیشتر است؟

- (۱) سبزی پلو با ماهی (۲) سیب‌زمینی سرخ شده (۳) پیتزا و نوشابه

۳۰۸ - برای تهیه‌ی کدام غذای زیر از گروه‌های مواد غذایی بیشتری استفاده می‌شود؟

- (۱) تخم‌مرغ نیمرو (۲) خورش فسنجان با برنج (۳) اسفناج و ماست

۳۰۹ - برای تهیه‌ی کدام غذا از تخم‌مرغ استفاده می‌شود؟

- (۱) املت (۲) شله‌زرد (۳) آش رشته

۳۱۰ - چرا به برخی خوراکی‌ها مواد نگهدارنده اضافه می‌کنند؟

- (۱) برای خوش طعم شدن آن‌ها (۲) برای فاسد نشدن آن‌ها (۳) برای نگهداری کنسروها در کارتن

۳۱۱ - کدام ماده‌ی غذایی از لحاظ گروه غذایی با بقیه در یک گروه قرار نمی‌گیرد؟

- (۱) شیر خوراکی (۲) نخود و لوبیا (۳) نان سنگک

۳۱۲ - کدام گزینه‌ی زیر نادرست می‌باشد؟

- (۱) گوشت ماهی و ماکارونی از لحاظ ارزش غذایی در یک گروه قرار دارند.

- (۲) صبحانه مهم‌ترین وعده‌ی غذایی روزانه است.

- (۳) خوردن میوه‌ها و سبزیجات باعث شادابی مو و پوست می‌شود.

سوالات مفهومی

۳۱۳ - جاهای خالی را با کلمات مناسب کامل کن.

الف) مواد غذایی در گروه اصلی طبقه‌بندی می‌شوند.

ب) انگور و انار دارای هستند که برای درست کار کردن بدن لازم می‌باشند.

ج) هنگام خرید مواد غذایی بسته‌بندی شده باید به ثبت شده و اطلاعات ارزش غذایی روی بسته توجه کرد.

د) برای افزایش ماندگاری برخی از مواد غذایی بسته‌بندی شده در کارخانه به آن‌ها اضافه می‌شود.

۴۷۷ - بازتاب نور از کدام جسم زیر نامنظم است؟

- (۱) چوب (۲) آینه (۳) سینی فلزی براق

۴۷۸ - از سطح کدام جسم بازتابش منظم اتفاق می افتد؟

- (۱) آینه (۲) موکت (۳) کاغذ آلومینیومی چروک

۴۷۹ - در کدام نوع آینه اندازه‌ی تصویر همواره از اندازه‌ی جسم کوچک تر است؟

- (۱) برآمده (۲) فرورفته (۳) تخت

۴۸۰ - آینه‌هایی که در پیچ خیابان‌ها و جاده‌ها وجود دارند، از نوع آینه‌ی هستند.

- (۱) تخت (۲) فرورفته (۳) برآمده

۴۸۱ - کدام گزینه‌ی زیر نادرست می باشد؟

- (۱) برخی اجسام در تاریکی از خود نور تولید می کنند.
(۲) آینه‌ی پشت لامپ چراغ قوه از نوع فرورفته است.
(۳) شرط دیدن یک جسم آن است که نور از چشم ما بازتاب کرده و به جسم برسد.

سوالات مفهومی

۴۸۲ - جاهای خالی را با کلمات مناسب کامل کنید.

- الف) آینه‌های معمولی را آینه‌ی می نامند.
ب) نور در هنگام برخورد با سطح صاف و صیقلی به صورت بازتاب می کند.
ج) نور توسط اجسامی که نامیده می شود، تولید می شود.
د) داخل قاشق مانند آینه‌ی عمل می کند.

۴۸۳ - آیا در یک اتاق کاملاً تاریک می توان کتاب قصه خواند؟ چرا؟

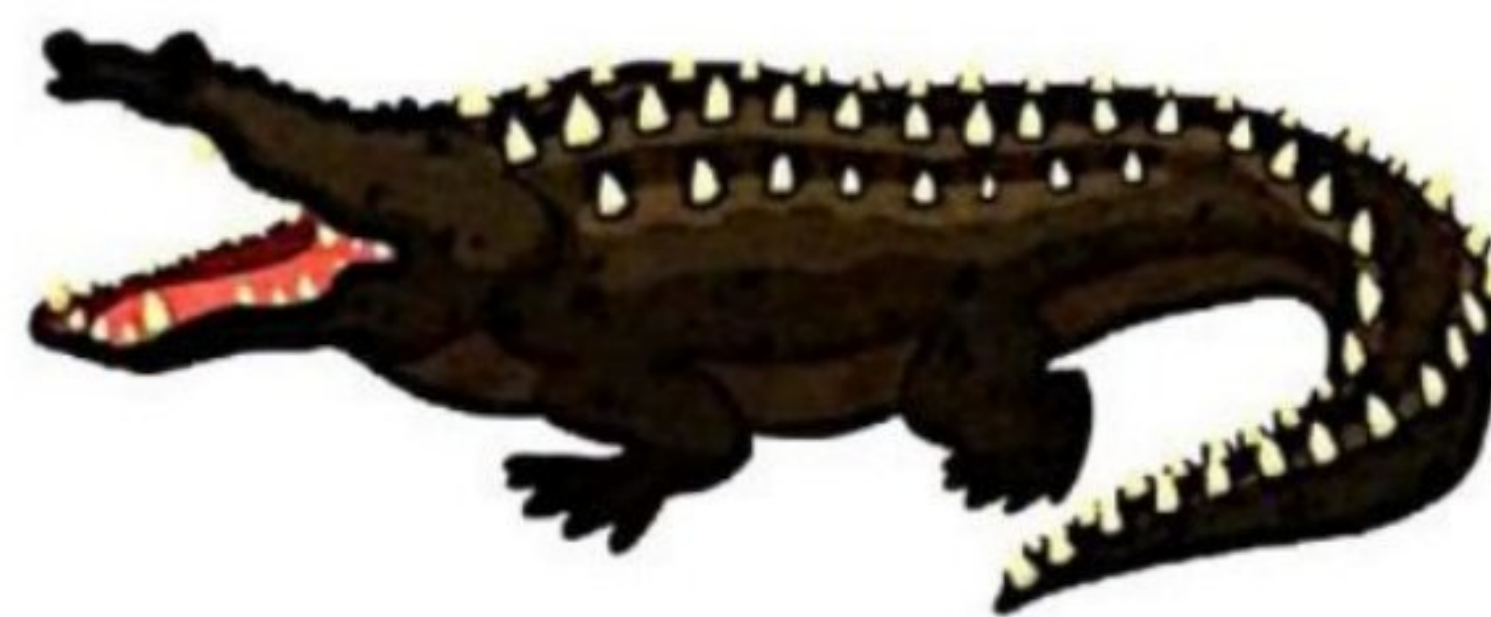

۶۶۳ - دانشمندان جانوران را در دو گروه **بی مهره ها** و **مهره داران** طبقه بندی می کنند.

۶۶۴ - ماهی ها در پشت خود تعدادی مهره دارند که پشت سر هم قرار گرفته اند و **ستون مهره** را تشکیل می دهند.

۶۶۵ - جانورانی را که **ستون مهره** و **اسکلت استخوانی** دارند **جانوران مهره دار** می نامند که در پنج گروه ماهی ها، دوزیستان، خزندگان، پرندگان و پستانداران رده بندی می شوند.

۶۶۶ - خزندگان، تخم گذار هستند و با **شش تنفس** می کنند و روی بدن آنها را پولک های سخت و محکمی پوشانده است.

۶۶۷ - خزندگانی مانند لاک پشت، مارمولک و تمساح هنگام حرکت شکم شان را روی زمین می کشند و دست و پای کوتاهی دارند.

۶۶۸ - مار خزنده ای است که دست و پا ندارد. برخی از مارها دور تخم هایشان حلقه می زنند.

۶۶۹ - لاک پشت دریایی خزنده است و در شن های ساحلی گودالی حفاری کرده و در آن تخم ریزی می کند. پس روی آنها را با شن ها می پوشاند تا در امان باشند.

۶۷۰ - پرندگان تخم گذارند و با **شش تنفس** می کنند.

۶۷۱ - بدن پرندگان از پرهای مختلفی پوشیده شده است.

۶۷۲ - پرندگان روی تخم هایشان می خوابند، با پاهایشان روی زمین راه می روند و یا با بال هایشان در هوا پرواز می کنند.

۸۸۷ - زمان کدام جمله «گذشته» است؟

- (۱) من برای این گلدان خیلی زحمت می کشم. ☐
- (۲) تعمیرکار برای تعمیر لوله‌ی آب به خانه‌ی ما آمد. ☐
- (۳) باید مطالب این کتاب را یاد بگیرم. ☐

۸۸۸ - زمان گذشته‌ی فعل «می آموزد» کدام کلمه است؟

- (۱) آموخت ☐ (۲) آموزد ☐ (۳) می آموزند ☐

۸۸۹ - کدام کلمه با بقیه فرق دارد؟

- (۱) نفتکش ☐ (۲) هواکش ☐ (۳) کشمکش ☐

۸۹۰ - رابطه‌ی بین کدام دو کلمه مخالف است؟

- (۱) دلیر و شجاع ☐ (۲) توانا و دانا ☐ (۳) سر آغاز و سرانجام ☐

تمرین‌ها

۸۹۱ - برای هر یک از کلمه‌های زیر یک هم‌خانواده و یک هم‌معنی بنویس.

..... علت
..... واقعه
.....

۸۹۲ - جای خالی را با کلمات مناسب پر کن.

الف) سهام دوره‌ی دبستان را با موفقیت به پایان رساند و با در کلاس اول راهنمایی ثبت‌نام کرد.

ب) فانوسی را که به دست داشت، روی آن ریخت و آتش زد و به سمت قطار دوید.

پ) ما به این گونه دانش‌آموزان، و معلمان فداکار، افتخار می‌کنیم.

ت) ما به این انسان‌های بزرگ و دوست‌داشتنی، می‌گذاریم.

۸۹۳ - معنی ضرب‌المثل‌های زیر را بنویس.

(۱) هر چه گنی به خود گنی:

(۲) آشپز که دو تا شد، آش یا شور می‌شود یا بی‌نمک:

۸۹۴ - غلط‌های املائی جمله‌های زیر را پیدا کن.

الف) جان مسافران قطار از مرگ هتمی نجات یافت.

ب) کاش می‌شد مثل باران می‌شدیم / مهربان و تازه و بی‌ادنا

سوالات چند گزینه‌ای

جواب درست را علامت ✓ بزنید.

۹۵۵ - کدام کلمه ضمیر نیست؟

☐ (۳) ات

☐ (۲) از

☐ (۱) ام

۹۵۶ - رابطه کدام کلمات مخالف است؟

☐ (۳) تمیز و پاکیزه

☐ (۲) ضعیف و قوی

☐ (۱) زلال و شفاف

۹۵۷ - کدام کلمه غلط املائی دارد؟

☐ (۳) بارندگی

☐ (۲) بندگی

☐ (۱) تشنه‌گی

۹۵۸ - کدام کلمه با بقیه فرق دارد؟

☐ (۳) همیشگی

☐ (۲) دوندگی

☐ (۱) قشنگی

۹۵۹ - زمان کدام فعل با بقیه فرق دارد؟

☐ (۳) دوخت

☐ (۲) دوزیم

☐ (۱) می‌دوزد

تمرین‌ها

۹۶۰ - برای هر کدام از کلمات زیر یک هم‌معنی و یک مخالف بنویس.

.....

نیازمند

.....

.....

سعادتمند

.....

۹۶۱ - از متن درس برای هر کدام کلمات زیر یک هم‌خانواده پیدا کن و بنویس.

لطافت:

عطار:

ارسال:

ضعف:

اسلام:

حامد:

۹۶۲ - با کلمه‌ی «خوش» یک کلمه‌ی جدید بساز؛ سپس معنی آن را بنویس.

خوش + ← ؛

خوش + ← ؛

فصل (۱) نهادها

درس دوم زنگ ورزش

۷۶۲ - به رابطه‌ی کلمه‌های هر گروه توجه کن.

۷۶۳ - این کلمات به یک موضوع ارتباط دارند و با هم هماهنگ هستند. کلماتی که در یک موضوع با هم هماهنگی دارند یک «شبکه‌ی معنایی» می‌سازند.

۷۶۴ - جمله‌های زیر را بخوان و به کلمات مشخص شده توجه کن.

- من برای سال تحصیلی آینده ثبت‌نام کردم.
- تو برای سال تحصیلی آینده ثبت‌نام کردی.
- او برای سال تحصیلی آینده ثبت‌نام کرد.
- علی برای سال تحصیلی آینده ثبت‌نام کرد.
- ما برای سال تحصیلی آینده ثبت‌نام کردیم.
- شما برای سال تحصیلی آینده ثبت‌نام کردید.
- آنها برای سال تحصیلی آینده ثبت‌نام کردند.

۷۶۵ - به رابطه‌ی کلمه‌هایی مثل:

سفید ≠ سیاه

بالا ≠ پایین

زشت ≠ زیبا

بد ≠ خوب

«مخالف» می‌گویند.